

Zápis z jednání Rady pro kosmické aktivity konané dne 11. prosince 2006

Místo konání: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, malá zasedačka, Karmelitská 7, Praha 1

Přítomni:

Členové Rady: J. Kolář, F. Fárník, Č. Bárta, V. Fiala, M. Chvojka, M. Kasal, P. Lála, Z. Němeček, P. Ondráček, M. Pichl, L. Sehnal, M. Dufek (MZV), J. M. Fuchs

Za MŠMT: J. Talíř

Nepřítomni: P. Bareš, J. Bartoň, J. Brzobohatý, K. Dobeš, M. Grün, T. Hájek, V. Kopal, F. Vejražka

Program jednání:

1. Stav řešení projektů PECS
2. Projekt SURE
3. Stav přípravy EKP
4. Spolupráce s ESA – program výzkumu sluneční soustavy
5. Zpráva ze schůzky z jednání s CNES
6. Zpráva o mezinárodních akcích 2006
7. Různé

1. Stav řešení projektů PECS

O stavu řešení projektů podal informaci dr. Fárník. Již druhým rokem běží 11 projektů PECS bez větších potíží. Každý rok řešitelé projektů musí odevzdat průběžnou zprávu o jeho stavu. Zpráva za rok 2006 bude odevzdána ve dnech 24. – 25.1. 2007, kdy proběhne hodnocení jednotlivých projektů PECS za přítomnosti zástupce ESA pana Zuffereya. Podrobnější informace k jednotlivým projektům jsou na webových stránkách České kosmické kanceláře. Od ledna na webové stránky přibude stručný obsah zprávy o výsledcích roční práce jednotlivých projektů.

Za tento rok bylo po doporučení Radou posláno ke schválení do ESA osm nových projektů a v kladném případě k přípravě smlouvy. ESA má nový požadavek na řešitele projektů a to na registraci v systému EMITS. Bez této registrace nebude připravena smlouva. Tato registrace je vázána na pracoviště, ne na jednotlivé projekty. Provedení registrace bylo pro nové řešitele obtížné, také proto, že nový elektronický systém registrace vykazoval značné nedostatky. K dnešnímu dni jsou již registrováni všichni předkladatelé návrhů, kromě pracoviště Matematicko-fyzikální fakulty UK. Nicméně do dnešního dne ani jeden z nových řešitelů neobdržel návrh smlouvy od ESA včetně těch, kteří registrační kód již obdrželi.

Dr. Fárník vznesl dotaz, zda má být omezení počtu projektů u žadatelů, kteří již řeší projekt PECS. Rada se v diskuzi přiklonila ke stanovisku, že situaci bude posuzována případ od případu v průběhu hodnocení návrhu v Radě, záleží především na tom, jak žadatel zvládá řešení již běžícího projektu.

Závěr: docent Kolář se pokusí zjistit od pana Zuffereye proč řešitelé nových projektů stále nezískali smlouvu a pokusí se uskutečnit v této věci potřebné kroky k jejich získání.

Ing. Chvojka (VZLÚ) stručně informoval o situaci kolem projektu SWARM, na který podal VZLÚ návrh projektu PECS. VZLÚ je členem konsorcia vedeného společností Astrium, které připravilo a podalo do ESA návrh na vývoj a výrobu celé družice. Rozhodnutí o přidělení kontraktu se stále odkládá nyní je poslední termín únor 2007. Projekt PECS bude ze strany ESA schvalován souběžně s rozhodováním o udělení celkového kontraktu. Do té doby probíhají přípravné práce po etapách na základě krátkodobých ATP (Authorisation To Proceed) financovaných ESA. V současnosti má VZLÚ podepsané se společností Astrium podepsáno ATP-2 s platností do září 2007, ale požadované výstupy přesahují poskytnuté finanční prostředky. Dodatečné vlastní financování se vrátí, pokud bude získán hlavní kontrakt. Největším problémem je vysoký nárok na splnění administrativních a dalších

dokumentačních požadavků ze strany ESA (prokazování parametrů, plánování atd.). Doc. Kolář nabídl VZLÚ pomoc České kosmické kanceláře při administraci a jednání s ESA. Ing. Chvojka přislíbil zaslání zápisu závěrů jednání VZLÚ se zástupci Astrium a ESA, které se konalo ve dnech 6. – 7.12. 2006 v Praze.

2. Projekt SURE

Jedná se o čtyřletý projekt financovaný EK, který má zpřístupnit využití mezinárodní kosmické stanice uživatelům ze zemí EU. Byla uzavřena fáze výběru projektů, při níž bylo hodnoceno 32 návrhů předložených týmy z Bulharska, ČR, Estonska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Polska, Rumunska Slovenska a Slovinska. K realizaci bylo vybráno 11 návrhů, z nich 9 vědeckých projektů a 2 průmyslové. Největší počet projektů byl vybrán z Bulharska a Maďarska (po 4) a po jednom z ČR, Slovinska a Rumunska. Vybrané týmy musí potvrdit, že mají finanční zdroje na jejich uskutečnění. U vědeckých projektů například formou grantu od národních agentur, v případě průmyslových projektů jde o potvrzení spoluúčasti na financování. Předpokládá se, že experimenty by mohly proběhnout v průběhu roku 2008 nebo 2009. Vybraným návrhem z ČR byl projekt předložený firmou BBT, k němuž si hodnotitel vyžádal ještě doplňující informace. Konečný verdikt byl bohužel zamítavý a projekt byl z dalšího postupu vyřazen. Předkladatel zaslal nesouhlasné vyjádření k tomuto hodnocení, na výsledek to však nemělo vliv.

3. Stav přípravy EKP

O stavu přípravy tohoto dokumentu informoval doc. Kolář, který zastupuje ČR na jednání Vysoké skupiny pro kosmickou politiku. Všichni členové Rady obdrželi před v předstihu aktuální návrh pracovního materiálu. Příprava dokumentu vstupuje do závěrečné fáze a každý člen Rady má možnost vyjádřit své připomínky nebo náměty za svoji osobu nebo tuto možnost zprostředkovat svému okolí. Evropská kosmická politika, bude mít strategický charakter, ve kterém bude popsáno, co a jak Evropa chce v kosmonautice dokázat a v čem se chce v příštích letech angažovat. Přílohou bude Evropský kosmický program, který bude rozvádět základní koncepce, které budou uvedeny v Evropské kosmické politice. Program bude otevřený materiál, který se bude v intervalu tří, pěti let aktualizovat. Struktura je rozdělena do několika kapitol neboli modulů a každý z modulů se týká určitého tématu. V současné době se připravuje druhé čtení EKP. Třetí čtení bude 31.1. 2007, kdy bude poslední příležitost do obsahu materiálu zasáhnout. Na rozhraní února a března příštího roku dojde ke schválení tohoto materiálu v ESA a EK. V březnu a dubnu proběhnou poslední dvě setkání Vysoké skupiny a pravděpodobně poté bude její činnost ukončena. EKP by měla vstoupit v platnost jejím přijetím evropskou Ministerskou radou pro kosmonautiku, která bude zasedat ve dnech 21. a 22. 5. 2007.

4. Spolupráce s ESA – program výzkumu sluneční soustavy

ESA se obrátila s „upozorněním“ na ČR, že Evropa se bude připojovat do globálního a celosvětového programu Exploration (výzkum sluneční soustavy). ČR má možnost se na tomto programu podílet. Italská kosmická agentura spolu s ESA byly iniciátoři workshopu v Abacii de Spineto v roce 2005, který se týká tohoto tématu. Od té doby se tento workshop koná každý rok pod názvem Spineto. Jde o výměnu názorů mezi zástupci všech evropských kosmických agentur a hlavních mezinárodních institucí, které by mohly do tohoto výzkumu přispět. V roce 2005 se tento workshop týkal jen vyměňování základních informací. Došlo k rozdělení do pěti základních tematických okruhů:

1. výzkum Měsíce
2. automaty na Mars
3. mezinárodní výzkumná stanice
4. technologie potřebné pro tento výzkum
5. pravidla mezinárodní spolupráce

Účastníci se dohodli o způsobu výzkumu Měsíce, o prioritách výzkumu na Marsu a jaká technika se k tomu musí vyvinout.

Druhý workshop v roce 2006 byl rozšířen o severní Ameriku a Asii. Výsledkem bylo projednání několika konkrétních návrhů, podle kterých by měla fungovat mezinárodní spolupráce. Avšak všechny přednesené návrhy mají své odpůrce a z toho důvodu k domluvě o mezinárodní spolupráci nedošlo. Domluvení pravidel spolupráce se očekává na workshopu Spineto 2007.

ESA se rozhodla rozšiřovat své aktivity a její první aktivitou v tomto směru je další rozšíření projektu Aurora, který je určen především pro výzkum Marsu. Aurora se stane součástí celku Průzkum vesmíru (Space Exploration) o kterém bude jednat s dalšími agenturami: NASA, JAXA, ruská agentura, indická a čínská agentura. ESA hodlá vypracovat k tomuto programu ucelenou koncepci. 18. 12. 2006 se

v ESTECu uskuteční půldenní seminář o přípravě průmyslových konsorcií, které by měly vstupovat do tendru na návrh evropského scénáře podílu na průzkumu vesmíru a jeho technologického řešení. Na 8. a 9. ledna je svolán celoevropský workshop do Edinburgu, na kterém se budou diskutovat obecná stanoviska národních agentur, průmyslových firem, vědeckých ústavů i politiků a veřejnosti k programu Exploration. ČR momentálně stojí před otázkou, zda se má k tomuto programu přihlásit a pokud ano, tak jakým způsobem. Z tohoto důvodu MŠMT spolu s CSO svolalo seminář na toto téma. Seminář se uskuteční 21. 12. 2006 od 10 hodin v budově MŠMT.

Spolupráce s ESA – kontakty s řídicími orgány ESA

Vztahy mezi ESA a Českou republikou posílily v průběhu roku 2006, když ČR získala statut pozorovatele ve Výboru pro mezinárodní vztahy (IRC) a v Programové radě pozorování Země (PBEO). Z dalších zemí PECS je Maďarsko pozorovatelem také v IRC. Jedná se o dva z 10 hlavních dohlížecích orgánů, jejichž prostřednictvím členské státy řídí činnost exekutivy ESA. Tyto orgány zasedají 3-4krát ročně. MŠMT jmenovalo do IRC ing. Křenka a do PBEO doc. Koláře.

ČR rovněž požádala o přiznání statutu pozorovatele ve Výboru vědeckého programu (SPC).

V roce 2007 by měl vzniknout Výbor PECS jehož členy budou země, které podepsaly Dohodu o spolupracujícím státu ESA (ECS).

5. Zpráva ze schůzky z jednání s CNES

V listopadu na MŠMT proběhlo setkání se zástupcem CNES, kde došlo k výměně názorů a je dohodnuta možná příprava rámcové smlouvy o spolupráci v kosmickém výzkumu mezi ČR a CNES. Jednání se zúčastnil náměstek generálního ředitele CNES a za ČR Ing. Křenek, RNDr. Fárník a Ing. Dobeš.

6. Zpráva o mezinárodních akcích 2006

O kandidatuře Prahy na sídlo evropského úřadu GSA (Galileo Supervisory Authority) stručně informoval Ing. Pichl z Ministerstva dopravy. O kandidaturu zažádalo celkem 11 zemí. Ing. Karel Dobeš byl na návrh Ministerstva dopravy jmenován vládním zmocněncem pro kandidaturu ČR na sídlo GSA. Na kandidatuře spolupracuje Ministerstvo dopravy spolu s CzechInvestem a Českou kosmickou kanceláří.

Dále v Evropském parlamentu probíhá výstava (posterů), která má za úkol představit ČR.

Česká kosmická kancelář na kongresu IAC předložila kandidaturu Prahy na uspořádání kongresu IAC v roce 2009. Česká kosmická kancelář s kandidaturou neuspěla. Ale vzhledem k dobrému ohodnocení od zástupců IAF, se Česká kosmická kancelář rozhodla o podání kandidatury na rok 2010.

7. Různé

Ing. Talíř informoval, že vláda schválila dohodu o vstupu ČR do Evropské jižní observatoře (ESO), kterou ministryně podepíše v nejbližší době. ČR se tak od 1.1.2007 stane třináctou členskou zemí ESO. Je to mezivládní evropská organizace pro astronomický výzkum, která provozuje astronomické observatoře v Chile. Její ředitelství sídlí v Garchingu nedaleko Mnichova v Německu.

Zapsala: Kateřina Šantlová

Schválil: Jan Kolář